

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over een brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken met daarin een reactie op de notitie van het Bureau Onderzoek Rijksuitgaven (BOR) over het meten van grondwaterstanden. De brief is opgenomen aan het eind van dit verslag.

De voorzitter van de commissie,
Hamer

De adjunct-griffier van de commissie,
Peen

Inhoudsopgave

I	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	Vragen van de leden van de VVD-fractie	2
	Vragen van de leden van de PvdA-fractie	3
	Vragen van de leden van de CDA-fractie	4
	Vragen van de leden van de SGP-fractie	6
II	Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris	9
III	Volledige agenda	9

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de Staatssecretaris ten aanzien van de notitie van het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR) over het meten van grondwaterstanden. Deze leden hebben hierbij nog de volgende opmerkingen en vragen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat de wetenschappelijke discussie over het meten van grondwaterstanden vooral heeft geresulteerd in een groter bewustzijn van mogelijke of zelfs waarschijnlijke fouten bij de interpretatie van resultaten van grondwaterstandsmetingen. Correctie en kwaliteitsborging van wetenschappelijke resultaten en inzichten behoort in hoge mate tot de verantwoordelijkheid van de wetenschappelijke gemeenschap zelf, in nauw contact met praktijkdeskundigen en binnen algemene spelregels voor wetenschapsbeoefening.

De leden van de VVD-fractie vinden dat de Staatssecretaris haar verantwoordelijkheid wegschuift. Als de overheid deze modellen met een hoog foutenmarge gebruikt bij de vorming van beleid, dan heeft de overheid ook een verantwoordelijkheid. Deelt de Staatssecretaris de opvatting van de leden van de VVD-fractie en zo ja, hoe gaat zij deze verantwoordelijkheid vormgeven? De leden van de VVD-fractie vragen verder of er voorbeelden te noemen zijn waaruit blijkt dat het geen probleem is dat gewerkt wordt met modellen met hoge foutenpercentages.

De leden van de VVD-fractie lezen dat beleidsmatige schattingen over de ernst en omvang van verdroging slechts in beperkte mate gebaseerd zijn op grondwaterstandsmetingen en hydrologische modellen en vooral gebaseerd zijn op waarnemingen van de ontwikkelingen van vegetaties. De ontwikkeling die in de loop der tijd ook in deze schattingsmethoden heeft plaatsgevonden, heeft overigens geleid tot een regelmatige bijstelling van de omvang van de verdrogingsproblematiek. Kan de Staatssecretaris aangeven welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in deze schattingsmethoden en hoe deze hebben geleid tot bijstellingen van de omvang van de verdrogingsproblematiek? Kan de Staatssecretaris aangeven of er nog steeds ontwikkelingen gaande zijn waardoor bijstellingen van de omvang van de verdrogingsproblematiek noodzakelijk zijn? Kan de Staatssecretaris toelichten welke effecten regelmatige bijstelling heeft in (de totstandkoming van) het beleid? Deelt de Staatssecretaris de opvatting dat regelmatige bijstelling leidt tot onduidelijkheden voor zowel overheid als de betrokkenen omdat beleid regelmatig wordt aangepast? Zo ja, kan de Staatssecretaris aangeven hoe zij gaat zorgen voor een meer eenduidig beleid op het gebied van grondwaterstanden?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de doorwerking van anisotropie in interpretatie van historische meetresultaten en wetenschappelijke onderbouwing van ingrepen in het landelijk gebied mogelijk onderbelicht is gebleven en door de bevindingen van de heer Van der Gaast beter

onder de aandacht is gebracht. De leden van de VVD-fractie willen van de Staatssecretaris weten of de doorwerking van anisotropie daadwerkelijk onderbelicht is gebleven? Deze leden willen voorts weten op welke wijze anisotropie nu wordt meegenomen in historische meetresultaten en wetenschappelijke onderbouwing wordt.

De leden van de VVD-fractie lezen dat modellen en data slechts in beperkte mate bepalend zijn geweest voor beleidsuitspraken over de omvang en ernst van verdroging. Voor de leden van de VVD-fractie is nog steeds niet duidelijk op welke wijze modellen en data worden betrokken bij de totstandkoming van beleid? Deze leden lezen verder dat ervaringsgegevens veel meer bepalend zijn voor beleidsuitspraken dan modellen en data. Kan de Staatssecretaris aangeven wat de verhouding is (in percentages) tussen modellen en data en ervaringsgegevens waarop het beleid is gebaseerd?

De leden van de VVD-fractie constateren dat de Staatssecretaris geen beleidsmatige aanleiding ziet om opdracht te geven tot nader onderzoek. De leden van de VVD-fractie vinden dit opmerkelijk aangezien er veel discussie bestaat in de wetenschappelijke wereld over dit onderwerp en het beleid hier mede op gestoeld is. Kan de Staatssecretaris haar besluit nader motiveren?

De leden van de VVD-fractie lezen dat vernatting van natuurgebieden kan leiden tot vernatting van aangrenzende landbouwgebieden en daarmee tot natschade. Om deze schade te voorkomen kunnen maatregelen worden genomen, zoals de aanleg van bufferzones. Als dergelijke maatregelen de schade onvoldoende kunnen voorkomen of de kosten ervan niet in verhouding staan tot de mogelijke schade, kan er een vergoedingsregeling worden getroffen. Deze leden lezen verder dat door eventuele foutmarges teveel of te weinig compensatie betaald kan worden en dat dit later gecorrigeerd kan worden. De leden van de VVD-fractie vinden dit een opmerkelijke gang van zaken. Deze leden vragen hoe agrarische ondernemers aan toekomstgerichte bedrijfsvoering kunnen doen als de overheid met dit soort foutenmarges geen duidelijkheid kan geven over compensatiemaatregelen. Een goed voorbeeld hiervan is de situatie in Natura 2000-gebied Engbertsdijkvenen waar ze met deze problematiek te maken hebben. Vernatting van de natuurgebieden in dit gebied tast de aangrenzende landbouwgebieden aan. De leden van de VVD-fractie nemen aan dat ook andere Natura 2000-gebieden hier last van hebben. Kan de Staatssecretaris aangeven in welke Natura 2000-gebieden deze problematiek ook speelt en welke maatregelen hiertegen worden genomen en hoe wordt omgegaan met compensatiemaatregelen in deze gebieden? Wat zijn de consequenties voor agrarisch ondernemers vanwege dit haperende compensatiebeleid van de overheid?

De leden van de VVD-fractie willen tot slot weten hoe in andere Europese lidstaten, en dan met name in Duitsland en België, wordt omgegaan met het meten van grondwaterstanden in Natura 2000-gebieden en of zij te maken hebben met vergelijkbare problemen en hoe zij beleid op dit dossier bepalen (dus bijvoorbeeld aan de hand van modellen en data of op basis van ervaringsgegevens)?

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van het heldere rapport van het BOR en de duidelijke beantwoording door de Staatssecretaris

De leden van de PvdA-fractie wijzen er op dat welke onderliggende oorzaken er dan ook mogen zijn, verdroging nog steeds een van de meest urgente bedreigingen is van de biodiversiteit in de Nederlandse natuurgebieden. Deze vaststelling van het feit dat er sprake is van verdroging, is immers voor het grootste deel niet gebaseerd op grondwaterstanden, maar op waarnemingen van de ontwikkeling van vegetaties.

De leden van de PvdA-fractie zijn het hierin ook eens met hetgeen de Staatssecretaris in de beantwoording op vraag 7 stelt, namelijk dat zij het eens is met de lijn van de voorgaande bewindspersonen en dat grondwatermetingen niet de basis vormen voor de omvang van het verdrogingsprobleem.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat voor de bestrijding van verdroging gebruik gemaakt moet worden van de beste methoden en technieken, maar dat vooral belangrijk is dat we doorzetten met de vernatting. De wetenschappelijke discussie over meetmethoden moet vooral gevoerd worden tussen wetenschappers, maar mag geen aanleiding zijn om voorlopig te stoppen met de aanpak en bestrijding van verdroging. Deze moet doorgaan gezien de grote gevolgen van verdroging voor de biodiversiteit van onze natuurgebieden.

Vragen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat we in Nederland betrouwbare informatie nodig hebben over de grondwaterstanden om de juiste beslissingen te kunnen nemen.

Het is onvoldoende duidelijk welke fouten optreden bij het meten van grondwaterstanden en hoe deze doorwerken en welke additionele fouten worden geïntroduceerd bij verwerking, interpretatie en berekeningen van grondwaterstanden om tot grondwaterstandskarakteristieken te komen. Is de Staatssecretaris het met de leden van de CDA-fractie eens dat er nog steeds discussie is over het meten van grondwaterstanden en de fouten die daarbij worden gemaakt? Zo ja, wat onderneemt zij om aan de discussie een eind te maken? Zo nee, kan zij aangeven waarom niet? Wat zijn de gevolgen voor de beleidsvorming indien internationaal beschikbare wetenschappelijke kennis op het gebied van het meten van grondwater in Nederland ter discussie wordt gesteld en genegeerd wordt bij de beleidsvorming?

In beantwoording op eerdere vragen van de Kamer met betrekking tot wat haar appreciatie is ten aanzien van de bevindingen van Van der Gaast et al. (2009), die stellen dat er in grote delen van Nederland bodemlagen bestaan die slecht vocht doorlaten (ook wel «anisotropie» genoemd) en dat in minimaal 50% van het landelijk gebied een verkeerde grondwaterstand wordt gemeten, hebben de leden van de CDA-fractie een aantal aanvullende vragen.

Kan de Staatssecretaris aangeven in hoeverre deze 50% van het landelijk gebied, gezien de geringe boordiepte waarop deze schatting is gebaseerd, een minimale schatting betreft en de invloed van die slecht vocht doorlatende (ook wel «anisotropie» genoemd) lagen op een groter gebied van toepassing kan zijn?

In de Natuurbalans 2008 is aangegeven dat de grondwaterstand gemiddeld 45 tot 60 cm lager ligt dan gewenst voor de beoogde natuurdoeltypen. Zijn de gebruikte peilbuizen gecontroleerd op bruikbaarheid met betrekking tot gelaagdheid in de bodem? Wordt de genoemde spreiding veroorzaakt door het hanteren van verschillende methoden en kan de Staatssecretaris aangeven wat de herkomst van deze methoden is en hoe lang deze methoden wordt toegepast? Is er gezien het belang dat de resultaten van de metingen niet zonder verdere beoordeling of toets worden gebruikt een toetsing van de metingen die ten grondslag liggen aan de genoemde getallen in de Natuurbalans 2008 met betrekking tot de

laagopbouw in de ondergrond uitgevoerd? Zo ja kan de Staatssecretaris deze toetsing naar de Tweede Kamer sturen? Zo nee, waarom niet? Is er gezien het belang dat de resultaten van de metingen niet zonder verdere beoordeling of toets worden gebruikt, een toetsing van de metingen die gebruikt zijn voor zowel de ijking als de validatie van het Nationaal Hydrologisch Instrumentarium (NHI) met betrekking tot de laagopbouw in de ondergrond uitgevoerd? Zo ja kan de Staatssecretaris deze toetsing naar de Tweede Kamer sturen? Zo nee, waarom niet?

Voor het beleid wat onder anderen wordt gevoerd op verdroging, wateroverlast, natschade voor de landbouw, uitspoeling van stoffen, effectiviteit van maatregelen in het kader van de Kader Richtlijn Water en zoetwatervoorziening, is duidelijkheid gewenst.

De leden van de CDA-fractie vragen of de Staatssecretaris de mening van de onderzoekers deelt, dat ondiepe metingen aantonen dat grondwaterstandsmetingen in diepere buizen in sommige anisotrope zandgronden een te diepe waterstand aangegeven, wat kan leiden tot onjuiste vaak «te droge» schattingen.

Kan de Staatssecretaris aangeven in hoeverre hydrologische maatregelen, zoals bijvoorbeeld bij bufferzones rond natuurgebieden, gebaseerd worden op grondwatermodellen en op welke wijze anisotropie in grondwaterstromingsmodellen wordt meegenomen?

En kan aangegeven worden wat de beleidsmatige implicaties zijn met betrekking tot uitspoeling van stoffen indien informatie over gelaagdheid in de bodem en de hiermee samenhangende anisotropie in grondwaterkwaliteitsmodellen zou worden meegenomen?

Hoe kan de mate van verdroging alsmede de te nemen maatregelen op een objectieve wijze worden vastgesteld indien de beleidsmatige schattingen over de ernst en omvang van verdroging vooral gebaseerd zijn op waarnemingen van de ontwikkeling van vegetaties en veranderingen in bodem, grond- en oppervlaktewater en andere factoren doorwerken in deze waarnemingen?

Tevens vragen de leden van de CDA-fractie of er in het beleid niet teveel uitgegaan wordt van onderzoek in gebieden met grondwaterafhankelijke natuur? Kan dit soort onderzoek zomaar gebruikt worden voor grondwateronafhankelijk natuurgebieden en landbouwgebied? Waarom kiest de Staatssecretaris ervoor om alleen naar grondwaterafhankelijke natuur te kijken en dat als uitgangspunt te nemen voor haar beleid?

Deelt de Staatssecretaris de mening, van onderzoekers, dat de grondwaterstand of de hiervan afgeleide grondwatertrapinformatie als gevolg van verkeerde meet- en/of rekentechnieken niet altijd juist worden geschat? Zo nee, kan zij aangeven waarom niet?

Is bij de totstandkoming van verdroging als erkend beleidsthema gebruik gemaakt van grondwaterstands-informatie afkomstig van peilbuizen?

Is de Staatssecretaris ervan op de hoogte dat het filterdeel van peilbuizen veelal te diep is geplaatst om de grondwaterstand correct te kunnen meten? Vooral in natte perioden heeft dit tot gevolg dat de gemeten waterstand lager is dan de werkelijke grondwaterstand.

Zijn bij de Staatssecretaris peilbuizen en locaties bekend waar de grondwaterstand te diep en derhalve niet juist wordt weergegeven? Zo ja, waar? En wat is de reden van het niet juist weergeven?

Is de Staatssecretaris bereid nader onderzoek te doen naar het landelijk meetnet van de zogenaamde landbouwbuizen, zodat bekend wordt of in deze buizen de grondwaterstand dan wel een stijghoogte op grotere diepte wordt gemeten?

Is de Staatssecretaris bereid nader onderzoek te doen naar het nauwkeurig kwantificeren van de grootte en van de ruimtelijke verbreiding van verschillen tussen grondwaterstanden gemeten in diepe peilbuizen en andere soorten van grondwaterstandsgegevens?

Deelt de Staatssecretaris het standpunt van de leden van het CDA-fractie dat een beleid gebruikmakend van maatwerk ontwikkeld moet worden in plaats van gemiddelde waardes?

Vragen van de leden van de SGP

Verdrogingsproblematiek

De leden van de SGP-fractie vinden het lastig om goed inzicht te krijgen in de ernst en omvang van de verdrogingsproblematiek. In de Natuurbalans 2008, één van de referentiepunten, werd bijvoorbeeld aangegeven dat de grondwaterstand gemiddeld 45 tot 60 cm lager ligt dan gewenst voor de beoogde natuurdoeltypen en dat de grondwaterstand in gebieden met grondwaterstandafhankelijke natuurdoeltypen in 50% tot 70% van het areaal te droog is. Uit het onderliggende rapport (WOT-rapport 89) wordt echter duidelijk dat de bandbreedte bepaald wordt door een verschil in methoden. Gerichte opnames en peilbuizen geven systematisch lagere grondwaterstanden dan veldschattingen. Is hier sprake van numerieke verdroging door de invloed van anisotropie en vertekent dat het beeld via de Natuurbalans werd geschetst? Ook in WOT-rapport 94 («Actuele grondwaterstandsituatie in natuurgebieden») wordt geconcludeerd dat de mate van verdroging in termen van grondwaterstands daling veelal systematisch wordt overschat. Het is opvallend dat in Alterra-rapport 2345 met de titel «Meten en interpreteren van grondwaterstanden» daarentegen wordt geconcludeerd dat tot nu toe niet op een objectieve wijze is vastgesteld of veranderingen in de grondwaterstands diepten in natuurgebieden met grondwaterafhankelijke natuur systematisch onjuist worden geschat.

De Staatssecretaris schrijft dat beleidsmatige schattingen over de ernst en omvang van verdroging slechts in beperkte mate gebaseerd zijn op grondwaterstandsmetingen en hydrologische modellen en vooral gebaseerd zijn op waarnemingen van de ontwikkeling van vegetaties. De leden van de SGP-fractie zetten daar vraagtekens bij. Zij wijzen op een rapport van het Milieu en Natuur Planbureau (Rapport 500402002/2006; Hotspotskaart verdrogingsbestrijding) dat een belangrijke rol gespeeld heeft in onder meer de aanpak van de zogenaamde TOP-gebieden. Daarin wordt duidelijk aangegeven dat het bepalen van het al dan niet verdroogd zijn van verdrogingsgevoelige natuur gebaseerd is op een vergelijking tussen de actuele grondwaterstand en de gewenste grondwaterstand en niet op waarnemingen van de vegetatie. Zij wijzen ook op de Natuurbalans 2008 waarin de omvang van de verdrogingsproblematiek in natuurgebieden geschetst wordt op basis van actuele versus gewenste grondwaterstanden (dit waarschijnlijk op grond van WOT-rapport 89). Is de veronderstelling juist dat grondwaterstandsmetingen en hydrologische modellen wel een relevante rol spelen bij het in kaart brengen van de verdrogingsproblematiek in natuurgebieden?

De leden van de SGP-fractie constateren dat in het Compendium voor de leefomgeving wordt aangegeven dat er tussen 1996 en 2004 een afname was van het areaal verdroogde natuur en dat het verdrogingsprobleem tussen 1994 en 2006 is afgenomen. In het Compendium wordt gewezen op een toename van soorten van vochtige omstandigheden en een afname van soorten in droge omstandigheden. Tegelijkertijd is door Alterra (op basis van actuele versus gewenste grondwaterstanden) geconstateerd dat tussen 1983 en 2007 het areaal te droge natuur nagenoeg gelijk is gebleven en dat verwachte effecten van herstelmaatregelen niet zijn aangetoond. Deze leden vragen hoe ze dat met elkaar moeten rijmen. Het onderstreept in ieder geval het belang van goede metingen en monitoring. De Taskforce Verdroging heeft destijds (2006) aangegeven dat een goed systeem van meten en weten ontbreekt. De leden van de SGP-fractie lezen op de website van het Compendium voor

de leefomgeving dat een regulier meetnet om de fysieke verdroging in natuurgebieden (nog steeds) ontbreekt. Deze leden vragen daarom hoe de verdrogingsproblematiek in natuurgebieden nu in kaart gebracht en gevolgd wordt.

Onderbouwing beleid

Het Nationaal Hydrologisch Instrumentarium speelt een belangrijke rol bij de onderbouwing van beleid. In hoeverre wordt bij het opstellen en valideren van het NHI rekening gehouden met het voorkomen van anisotropie? De leden van de SGP-fractie hebben begrepen dat bij het ijken en toetsen van het NHI-model gebruik gemaakt wordt van gemeten grondwaterstanden uit de DINO-database. Deze meetgegevens zijn veelal afkomstig van diepe peilbuizen. Bij de validatie van de meest recente versie van het NHI-model is bijvoorbeeld gebruik gemaakt van zogenaamde gerichte opnames die een directe relatie hebben met peilbuismetingen. Het is opvallend dat in een gerespecteerd internationaal handboek (Nielsen; *The practical handbook of environmental site characterization and groundwater monitoring, second edition; 2005*) het gebruik van diepe peilbuizen afgewezen wordt. Ook heeft Alterra eerder aangegeven dat gerichte opnames ongeveer 20% lagere grondwaterstanden opleveren dan veldschattingen (WOT-89), waarbij het negeren van anisotropie waarschijnlijk voor de vertekening oftewel de verdroging zorgt (nummerieke verdroging). Wordt bij het opstellen en toetsen van het beleidsrelevante NHI-model hiervoor gecorrigeerd? Wordt bij peilbuizen waarvan de meetgegevens gebruikt worden voor het NHI-model met behulp van de betreffende bodemprofielen gecontroleerd of de filterstelling accuraat is in relatie tot de gelaagdheid van de bodem?

In het rapport van de Nationale Ombudsman («Afweging op drassige gronden») wordt aangegeven dat er al jaren een concept-rapport met de titel «Verdieping bodemkaart Nederland» op de plank ligt, maar dat Wageningen Universiteit dit rapport niet wil afronden en publiceren. De leden van de SGP-fractie hebben begrepen dat in dit rapport ruim 500 bodemprofielen zijn opgenomen die gebruikt zouden kunnen worden in onder meer het Nationaal Hydrologisch Instrumentarium. Nu zijn nog maar 70 bodemprofielen beschikbaar. Verdere verfijning van bodemprofielen zou een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan nauwkeurigere modellering. Is de Staatssecretaris bereid bij de Wageningen Universiteit, in het algemeen belang, aan te dringen op afronding van het genoemde rapport en het beschikbaar maken van de opgestelde bodemprofielen?

In verschillende wetenschappelijke onderzoeksrapporten wordt gepleit voor vervolgonderzoek naar het meten van grondwaterstanden met onder meer diepe filterstelling bij peilbuizen en de invloed van anisotropie. Tegelijkertijd geeft Alterra volgens de BOR-notitie aan dat op dit moment geen vervolgonderzoek loopt. De leden van de SGP-fractie hebben de indruk dat de wetenschappelijke discussie over het bepalen van grondwaterstanden en de invloed van anisotropie niet uitgekristalliseerd is en onvoldoende vervolg krijgt. Is de Staatssecretaris, in tegenstelling tot het onderzoeksveld, van mening dat voldoende informatie beschikbaar is voor betrouwbare metingen van grondwaterstanden en betrouwbare doorwerking daarvan in grondwatermodellen?

De Staatssecretaris schrijft dat zij geen beleidsmatige aanleiding ziet voor nader onderzoek. Waarom niet? De leden van de SGP-fractie willen erop wijzen dat de Staatssecretaris ten aanzien van de beleidsmatige implicaties voorbij gaat aan de rol die grondwaterstromingsmodellen spelen bij het voorspellen van de ontwikkeling van uitspoeling (van mineralen) en waterkwaliteit, met bijbehorende inschatting van de effecten van beleidsmaatregelen, en bij het bepalen van de effecten van waterhuis-

houdkundige maatregelen, als peilverhogingen. Verder vragen deze leden waaruit zou blijken dat in de hydrologische modellen die gebruikt worden bij de besluitvorming over hydrologische maatregelen in Natura 2000-gebieden abiotische omstandigheden, waaronder anisotropie, voldoende meegenomen worden. Deze leden willen in dit verband wijzen op de gang van zaken rond Natura 2000-gebied Engbertsdijksvenen. Ten behoeve van de PAS-gebiedsanalyse heeft Arcadis berekeningen uitgevoerd met een grondwatermodel. Op basis hiervan is een bufferzone van ruim 450 hectare noodzakelijk bevonden. Een commissie van deskundigen heeft deze analyse onder de loep genomen (Jansen e.a., De Engbertsdijksvenen: advies van de Commissie van Deskundigen, sept. 2013). Zij constateert dat de modeluitkomsten niet goed bruikbaar zijn wegens gebrek aan voldoende betrouwbare gegevens en de wijze waarop de grondwateraanvulling is vormgegeven. De beschikbare meetgegevens van diepe peilbuizen acht de commissie niet betrouwbaar genoeg in verband met het de sterke gelaagdheid van de bodem aldaar en het voorkomen van anisotropie. De commissie stelt een halvering van de bufferzone voor.

Op grond van bovenstaande vragen de leden van de SGP-fractie nogmaals of de Staatssecretaris bereid is noodzakelijk vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Is de Staatssecretaris tevens bereid in overleg en samenwerking met betrokken partijen ervoor te zorgen dat in ieder geval in natuurgebieden waar hydrologische maatregelen genomen (moeten) worden 1) het meetnetwerk zodanig wordt ingericht dat peilbuizen beter aansluiten op de in de bodem aanwezige slecht doorlatende lagen, 2) lokale bodemprofielen meegewogen worden bij het gebruik van meetresultaten van diepe peilbuizen, en 3) bij modellering rekening gehouden wordt met lokale anisotropie?

Grondwaterstromingsmodellen spelen een belangrijke rol bij het vormgeven van hydrologische maatregelen, zoals bijvoorbeeld bufferzones rond Natura 2000-gebieden, en bij het berekenen van de uitspoeling en verplaatsing van mineralen. Op welke wijze wordt anisotropie in deze modellen meegenomen? Stel dat op veel plaatsen in ons land sprake is van numerieke verdroging en een hogere grondwaterstand dan gedacht, welke consequenties zou dat kunnen hebben voor de wijze waarop in het kader van het mestbeleid de uitspoeling van mineralen en de consequenties daarvan voor oppervlakte- en drinkwaterkwaliteit gemeten dan wel berekend wordt?

Schadeberekening grondwaterwinning

Zoals uit de BOR-notitie blijkt, is er fundamentele kritiek van deskundigen op de wijze waarop de Adviescommissie Schade Grondwater (ACSG) de schade als gevolg van grondwaterwinning berekent. De gebruikte TCGB-tabellen zouden onvoldoende accuraat zijn. Verder zou de verlaging van de grondwaterstand door grondwateronttrekkingen een grotere rol spelen dan gedacht, een deel van de in de schadeberekeningen niet meegerekende achtergrondverlaging verklaren en zich over een grotere afstand uitstrekken dan gedacht.

Ook zouden invoergegevens onvoldoende betrouwbaar zijn, omdat bij het gebruik van meetgegevens van diepe peilbuizen onvoldoende rekening wordt gehouden met mogelijke vertekening door anisotropie en daarvoor maar beperkt wordt gecorrigeerd. Is de Staatssecretaris bereid de provincies, als verantwoordelijk bestuursorgaan en opdrachtgever van de ACSG, hierop aan te spreken en te pleiten voor een grondige evaluatie van de wijze waarop de schade berekend wordt?

De Nationale Ombudsman plaatst in zijn rapport «Een afweging op drassige gronden» kritische kanttekeningen bij de handelswijze van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) ten aanzien van het publiceren van een kritisch rapport over het meten van grondwaterstanden (WOT 94). Het PBL heeft ondanks enkele positieve interne reviews van de WUR aangedrongen op aanpassing van een beleidsrelevante conclusie en het publiceren van het rapport zonder vermelding van PBL als opdrachtgever. Ook heeft het PBL meegewerkt aan publicatie van een vervolgonderzoek (WOT 89) vóór publicatie van het eerst uitgevoerde onderzoek (WOT 94). De Nationale Ombudsman geeft aan dat deze gang van zaken met zich meebrengt dat het publiek niet volledig is geïnformeerd en dat het wetenschappelijk debat over het meten van grondwaterstanden niet in alle vrijheid en op basis van alle informatie gevoerd kon worden. Verder geeft de Ombudsman aan dat het PBL door zich niet als opdrachtgever bekend te maken te kennen geeft dat zij enkel publicaties wil laten uitgaan die qua conclusies aansluiten bij de eigen visie. Hoe waardeert de Staatssecretaris het optreden van het PBL en de kritiek die de Ombudsman daarop heeft? Is de Staatssecretaris bereid samen met de bewindspersonen van Infrastructuur en Milieu hierover het gesprek met het PBL aan te gaan om ervoor te zorgen dat het PBL in haar publicaties een goede weergave geeft van verschillende wetenschappelijke visies? De Ombudsman schrijft verder dat de werkafpraak tussen PBL en de WUR dat PBL als opdrachtgever over de goedkeuring en acceptatie van het projectresultaat moet besluiten, niet gewenst is. De Gedragscode Wetenschapsbeoefening stelt immers dat wetenschapsbeoefenaars hun werk in academische vrijheid en onafhankelijkheid moeten kunnen verrichten en dat de opdrachtgever geen invloed mag hebben op de onderzoeksresultaten. Zet de Staatssecretaris zich samen met de bewindslieden van Infrastructuur en Milieu in voor herziening van genoemde en daarmee vergelijkbare werkafspraken?

II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris

III Volledige agenda

Reactie op de notitie van het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR) over het meten van grondwaterstanden

Brief regering d.d. 30-10-2013, Staatssecretaris van Economische Zaken, S.A.M. Dijkema – Kamerstuk 30 825, nr. 199